

Med et juletre av glass laget av barn fra Monesorrisolen på Skåtøy ønskes alle Flaskepostens lesere:

**God Jul og
Godt Nytt År**

Desember 2018 nr 92

Skåtøy Flaskepost

epost: linda-hoy@hotmail.com
mobil: 99234828

Julestria er her Blomsten Julegleder pryder de fleste norske hjem i julen ?

Julegleder er altså så mangt, men ingen ting overgår barns glede ved jul og juleforberedelser. Barns glede gjør det lettere for oss voksne å leve med julevanviddet, stress, matorgier, juggel og gavehysteri.

Gerd Slåen har fremdeles skrotkasser med glassbiter og en fusing-ovn stående etter hun la opp som glasskunstner for noen år siden. Med dette utgangspunktet invitererte vi barn på Skåtøy til juleverksted på Dønвика i år igjen.

Nå var det småtrinnet på Montessoriskolen sin tur og de kom tuslende puljevis gjennom skogen tre formiddager midt i desember for å jobbe med glasskunst på juleverksted.

En slik enkel aktivitet er et kjærkomment brudd i hverdagen for skolebarna, de viser tydelig at de gleder seg,

og er barn borte fra sitt vante miljø oppfører jo barna seg eksemplarisk. Å få besøk av en slik gjeng er en positiv stor glede for oss som vertskap og vi ser at det skal så uendelig lite til for å glede barn. I sterk kontrast til den kommersen jul og juleforberedelser har blitt i vår tid. Jeg tror ikke barn, hverken ønsker eller har stor glede av all denne kommersen, den er det vi voksne som stiller i stand.

Å lage julepynt og gaver med fusingteknikk er en utfordrende oppgave. Det krever evne til abstraksjon, å kunne forestille seg hvordan sluttproduktet ser ut etter at glassbiter satt sammen til et bilde/ figur smeltes sammen ved oppvarming til 700 °C. Arbeidsprosessen burde være 1- planlegge/tegne, 2-finne og skjære til fargede glassbiter, 3 - lime og sette sammen glassbitene til et kunstverk. Dette er tøff kost for små barn, men heldigvis bryr de seg ikke mye om arbeidsprosesser, de bare går i gang.

Skarpe glassbiter håndteres av små fingre (nesten helt uten blod) veiledet av Roos og Gerd

Noen liker best å rote rundt i skrotkassene med glass og finne biter de synes er fine, andre lar seg fascinere av at glass kan kuttes og ønsker seg all verdens former (julenisser, monster og romraketter), og mange elsker å lime – de limer sammen glassbiter og andre ting de finner på bordet og glemmer alt annet enn liming. Uansett blir de skarpe glassbitene glatte, avrundete og fargerike når de smeltes sammen, slik klarer alle å lage fine ting arbeidsprosesser til tross.

Bildene taler for seg og kunstverkets tittel og kunstnerens navn er utelatt da disse objektene fort vekk kan bli båret i hus av selveste julenissen.

Kunstnerenes tålmodighet varierer selvfølgelig individuelt, og med fare for beskyldning om forutinntatt kjønnsdiskriminering ser det ut til at gutta først mister tålmodigheten, mens enkelte av jentene utviser en imponerende evne til å jobbe grundig, systematisk og med stor tålmodighet.

Tilgang til en kasse med Lego, to hunder og en katt gjør nytta for utålmodige barn, det er så fort gjort å glemme at for et skolebarn på 6 år er fri lek og et avbrekk fra skolehverdagen vel så viktig som læring av kunsthåndverk.

Returen til skolen foregikk ved å kjøpe kogg til Åsvika, en båttur på et kvarters tid i surt desembervær. Etter å ha vært i ro innendørs i noen timer er det på tide å prøver å styre koggene og lære seg forskjellen på styrbord og babord og ungene stiller seg pent i kø for å ta hver sin rortørn.

Styrmannserfaring er variabel og det ble noen ekstra runder i bukta til ungenes moro og av og til settes kursen mot land, holmer og skjær til skrekkblandet fryd. Med litt lek og moro med styring av en

saktegående kogg blir dette også en liten opplevelse for ungene. På en tur var det litt sjø og ved mitt vektbidrag fra side til side gynget båten såpass at småtasser i svømmevester falt om kull og da måtte de lære å sette sjøbein.

Å lage til noe for barn i lokalmiljøet kan anbefales for oss alle og for pensjonister i særdeleshet - det er enkelt, koster lite og er svært givende. Slikt er først og fremst en stor glede både for voksne og barn, men gir kanskje også litt nyttig læring om natur, aktiviteter og tradisjoner i fra skjærgården.

Kragerøskjærgården Montessorrskole er nå 5 år, og femteklasse har fulgt denne pedagogikken siden de startet på skolen.

Jeg tror ikke nasjonale prøver gir et godt og riktig bilde av kvalitet på en skole, men alle femte klasser deltar uansett på prøvene. Resultatene i 2018 fra alle skoler i Telemark viser KSM på tredjeplass i engelsk og lesing, og på fjerdeplass i regning. Individrettet undervisning, samt trivsel, skolemåltider, utedag, nærhet til natur og kreative fag, gir gode resultater også ved den metode vårt offentlige skolebyråkrati har valgt for å måle femteklassingers ferdigheter i engelsk, lesing og regning.

Los Per Korset:

En legende på Sørlandskysten

Denne artikkelen skal også handle om et gravminne på Skåtøy kirkegård som kan bli fjernet og graven slettet om det ikke blir tatt affære. Men først om han som er gravlagt der for 114 år siden:

Peder Pedersen (1827 - 1904) i samtiden kalt Per Korset med tilnavnet «Mesterlosen» etter hans virke og stedet hvor han virket fra. Fra omkring 1850 var det losstasjon i Korset. Det var det også i Portør og på Stråholmen. I tillegg bodde loser på Jomfruland, Rauane og Skåtøy.

Losene konkurrerte og den losen som entret skuta først, hadde jobben. Losene måtte ha kongelig patent i henhold til forordning fra 1720. De fikk betalt for hvert oppdrag. Først i 1911 fikk en losordning som gjorde at losens inntekt ikke var avhengig av hvem som kom først fram til oppdraget.

Losguten overtok kommandoen over losbåten og førte den dit hvor losens oppdrag sluttet. To av Pers brødre var også loser i Korset, men det var Per som gjorde seg mest bemerket og som hadde størst inntekt.

Los Peder Pedersen Korset (1827-1904), sønn til båtbygger Peder Pedersen Hasseldalsholmen og Ingeborg Gurine Svendsdatter, og kona Marie Rendtler Hagen. Hun er datter av kjøpmann senere gårdbruker Nils Jacob Hagen og losdatteren Anne Susanne Falch fra Jomfruland.

Per ble los i 1860. Før det hadde han vært yrkesfisker og var bosatt på Skratta sammen med kona Marie f. Rendtler (1828 -1926) og deres da 5 barn. Per var da 33 år gammel og losjobben krevde at familien måtte etablere seg på nytt i Korset. Der kjøpte de et hus. Der kom det ytterligere 4 barn. I datidens offentlige dokumenter betegnes han som huseier, strandsitter og los. Huset har vært i familiens eie helt inn i vår tid.

I de ca. 40 årene han virket som los fikk han ry på seg som sørlandskystens mesterlos. Hans store bragder som los for å berge skip og mannskap, ble nok i liten grad skrevet ned i samtiden og kan derfor ha gått i glemmeboken. En historie er imidlertid fortalt i Skåtøyboka (1950).

side 55. Her er også skrevet en omtale av Per Korset og hans usedvanlige evner i opprørt hav og hvordan han maktet å skape trygghet. Det vises til denne beskrivelse.

Seileren

Det var vind og havstrømmene som var små og store båters framkomst i den tiden han virket. Inngående kunnskap om vår opprevne kyst er basiskunnskap for alle losere. Men det er forskjell på godværskunnskapen og den radikale forandringen som skjer i seilingsledene når sjøen bryter og stormen raser. Det var her Per utmerket seg. Han gjorde sikre bedømmelser av hvilke seil som skulle settes og hvor mye ror som skulle gis.

Ikke bare som los var han mester, men også når han på fritiden tok losbåten sin og deltok i kappseilaser. Losbåten hadde navnet «Dragen», var bygd av faren hans som var bosatt på Hasseldalsholmen. Per Korset skal ha deltatt i mange regattaer, en kilde sier ca. 30 og vunnet de fleste. Den mest kjente er landsregatten i Stavanger i 1868. Der ble han nummer en i klassen for losbåter og fikk et sølvforgylt drikkehorn i premie.

«Dragen», fotografert i Kragerø etter hjemkomsten fra regattaen i Arendal 29/7 1878, der Per Korset vant 1. premie i klassen for losbåter. Foto tilh. siv.ing. Dag Jørgensen, Oslo.

Gravminnet på Skåtøy kirkegård.

Losen har et lite, men vakkert gravminne på Skåtøy kirkegård, nedre del. Skriften på gravstøtta er så godt som uleselig. Det framgår ikke at hans hustru er gravlagt samme sted. Men det kan hun gjerne være, uten at det er blitt registrert. Det er ikke registrert en grav for henne noe annet sted på kirkegården.

Per Korsets grav må fornyes i 2020. Skjer ikke det, blir den slettet.

Om denne graven blir slettet, ville der være en skam for historien og kystkulturen.

Per Korset er en av skjærgårdens helter og minnet om ham er viktig også for framtidige skjærgårdsfolk og de lange linjer som fundament for identitet.

Bjørnstjerne Bjørnson bivånet regattaen og den skal ha inspirert ham til å skrive diktet En sjømann er et gjennombarket folkeferd, en kjent korsang. Da Per og mannskapet bestående av sønnene Per og Henrik, kom hjem til Kragerø ble det arrangert en stor fest og det ble skrevet hyllingsdikt.

Hvor ble premien av?

Det er fortalt at losen ga sølvhornet til datter av sønnen Anton, sjømann og gift med Christine Gierløff, søster til Christian Gierløff. Anton og Christine eide i noen år Dønvika på Skåtøy. Det fortelles at det var datteren Brita som skal ha fått premien av bestefaren, men hun skal ha gitt den videre til sin datter. Etter det som er fortalt reiste denne datteren til Amerika. Det kan være andre grener av Per og Maries mange etterkommere, kan ha kunnskap om hvem som oppbevarer den unike premien.

I tillegg til oppussing av gravstøtta bør det også festes en plakett til grava med en kortfattet tekst om hans store betydning for de sjøfarende i slutten av 1800-tallet.

Jeg utfordrer Sjømandsforeningen og Kragerø og Skåtøy historielag til å bidra til å dekke nødvendige utgifter for å gi mesterlosen et varig og verdig minnesmerke.

For ordens skyld opplyses at dette er skrevet i samråd med noen av Per og Maries oldebarn og tippoldebarn.

Arnfinn Jensen

Kilder: Reidar Jensen, artikkel om Korset i Historieglimt 2004. Helge Knudsen Strømme, Artikkel om loser på 1800-tallet i Historie-glimt 1988. Notater fra samtaler med Anna Hagen (1919-2016)

Vi ønsker å takke dere for et fantastisk år 2018. En fredfull jul og et godt nytt år til deg og dine kjære.

Vi gleder oss til å se dere igjen i 2019 og planleggingen av neste sesong er allerede godt i gang. Dette er to av høydepunktene som vi kan dele med dere allerede nå. Mange flere følger

Solokonsert med Magnus Grønneberg i hagen:

Gjennom over 25 år har Magnus Grønneberg turnert land og strand rundt med CC Cowboys. I den sjarmerende hagen til Skåtøy Kafé får du oppleve han solo, fredag 26 juli. Alene med gitaren vil Grønneberg fremføre kjente og litt mer ukjente sanger fra hele sin karriere. Eller som han selv sier det "slik de er skrevet og spilt ved kjøkkenbordet".

Billettsalget er allerede i gang:
<https://www.ticketmaster.no>

Utstilling av Thore Sveberg fra St. Hans

Vi ser frem til at den anerkjente Kragerøkunstneren Thore Sveberg stiller ut hos oss på Skåtøy Kafé.

Thore Sveberg med egne ord:

"Gjennom hele livet har jeg alltid hatt i meg en indre uro som enten slo ut i arbeidsnarkomani eller alkoholmisbruk. Denne indre uroen gjorde at jeg en tid kom i psykisk ubalanse og ble innlagt på psykiatrisk avdeling.

Under oppholdet her åpnet det seg en mulighet for meg til å finne tilbake til en sjelelig balanse ved at jeg plutselig selv begynte å male. I Amsterdam ble møtet med Van Goghs malerier og hans eksplosive skaperkraft av stor betydning for meg. Hans store produksjon på de få årene han fikk skape, gav meg kraft og tro til selv å male."

"I begynnelsen hadde jeg egentlig ikke lyst til å vise frem bildene mine, men etter flere oppfordringer fra mine døtre, venner og bekjente - dristet jeg meg til å

vise dem frem til et bredere publikum. For meg er det viktigste at jeg får male, men hyggelig er det også at andre synes å finne noe i det jeg maler!"

I dag kan du finne verkene hans på utstillinger rundt om i Norge og Europa, men først og fremst i hjertet av Kragerø, og sommer 2019 også på Skåtøy.

Carolyn Donners

Skåtøy – Sangpoetenes møtested

Sola har snudd og det går mot lysere tider. Derfor bringer Sangpoetene også litt vårlige nyheter. Vi vil så gjerne at pinsekonserten i Skåtøy kirke skal bli en tradisjon!

I år forsøker vi en ny og spennende vri på Skåtøy sangpoesi. Når du går ut av hi har tatt din rur på ski da møtes alle vi.....
– til konsert i Skåtøy kirke

Der møter du denne gjengen

BUICKEN – PRISER VEIENE TIL SKÅTØY 8/6

Lars Saabye Christensen - Amund Maarud - Mathias Eick - Tom Stalsberg

Buicken kjører med poesi på reserve-tanken og passe mengder rock, blues og jazz i bagasjerommet. De har stort sett spilt for fulle hus, men også for tomme flasker og saler

7. November kom det etterlengtede albumet vi alle har ventet på.

Priser Veiene' er et album bestående av dikt, fortellinger og stemninger som er tonesatt av noen av landets fremste musikere.

Dette er toner og poesi i skjønn harmoni, med forfatterne Lars Saabye Christensen og Tom Stalsberg som bærebjelken og en

ambulerende gjeng med musikere: Amund Maarud, Mathias Eick, Knut Reiersrud og Ola Kvernberg. På scenen er vi alltid Lars Saabye Christensen og Tom Stalsberg, i tillegg til to av musikerne.

Kveldens musikere er Amund Maarud (gitar) og Mathias Eick (trompet/piano). Forestillingene er varierte og inneholder en velbalansert kombinasjon av dikt og musikk – Det fris til den musikkglade, den litteraturinteressert, og viktigst av alt: Til den som er opptatt av de gode tingene i livet - ærlige beretninger og unike fortellinger.

Saabye Christensen og Stalsberg er de to som står for tekstene, som leser tekstene og ellers henger med musikerne som best de kan.

Vi lover ingenting, sier de, men det vi lover, ja det holder vi.

Dur er døden, moll er moro.

(Red. kommentar)

Den siste setningen i presseskrevet rimer vel ikke helt det vi vanligvis opplever i kjerka, men vi tar sjansen – det bør du også gjøre – sett av datoen for årets pinsekonsert i Skåtøy kirke.

Vinter program på Lokalet.

Vi ønsker også denne vinteren å invitere til hyggelige middager på Lokalet og håper mange vil benytte seg av tilbudet.

Åpningstider og andre detaljer kommer senere, men hold av datoene folkens.

Påmelding til Inger Lise på tlf/sms 901 77 628 senest mandagen før.

Ps..Husk kontanter eller vipps da vi ikke har kortautomat.

Lørdag 12 Januar 2019 kl. 1830.

Øl smaking ved de lokale øl bryggerne Per Morten og Jan. Det vil bli servert suppe etter prøvesmakingen.

Prisen er kr 300,- for øl smaking og kr 100.- for suppe.

Dere kan velge å melde dere på kun mat/ øl smaking. Meld dere på til Inger Lise.

Ps.. det er 18 års grense denne kvelden og salg fra vanlig åpen «bardisk».

Lørdag 16 Februar 2019:

Thai mat ved Jan.

Søndag 17 Mars 2019:

Barnemiddag ved Trine.

Vi gleder oss til masse god mat og hyggelig samvær på Lokalet utover høst -og vinter månedene.

Tempestatum Insanire?

Finstuderes siste 30 døgns temperatur på Jomfruland ser vi at overgangen nov/ des i år var litt kaldere enn både i fjor og mot normalt, men mildværet kom fram mot jul - så varmere enn normalt blir denne perioden også i år.

Vi som primært bruker båt som framkomstmiddel blir færre for hvert år, så spådommer om og bekymringer for mulig isvinter er typisk en nisje innen gravejournalistikken.

Koggfolkets interesse for antall Alkeknot, langvarig østavær, isforhold i Østersjøen og temperaturens utvikling på 1 og 19 meters dyp i Flødevigen drukner i bilistens sutring om brøyting, strøing og fergeruter.

La gå at vi koggfolk nå er få, men vi forlanger, i motsetning til bilistene, heller ikke allverdens kostbare tjenester og service fra offentlighet og kommune.

og det spår bra for en isfri vinter?

Det jeg har sett er at vintergjestene har kommet tilbake - en haug med velfødd sel på skjæra ved Saltneven erstatter nå sommerens velfødde feriegjester.

Fiske etter torsk blir nå forbudt inna-skjærs, men det gjør ingenting for oss som praktiserte torskefiske for matauke, torsken er uansett borte for lenge siden for det formålet. I hummerteiner og ved prøvofiske får man en del småtorsk, men hvor blir den av?

Marinbiologene bak skrivebordene sine tror kanskje at sommergjestene fisker opp torsken og håper at et totalforbud vil hjelpe? Inntil videre ser det ut til at vi på godt og vondt må leve som best vi kan; uten torsk, med global oppvaming og en økende selbestand.

På en bytur i desember er vi velsignet fri for både RIB-er og vannskutere, vi ser knapt andre båter i det hele tatt.

Ikke har jeg sett mer enn en enslig Alkeknot heller,

Den som lever får sel - er kanskje en passende variant av et ordtak for denne saken?

Lurer forresten på hva øybeboere som kjører bil filosoferer på når de tar en bytur i desember?

Forøvrig er vanntemperaturen nå på 1 meters dyp 4 °C og på 19 m 8 °C målt i Flødevigen og da er det mye varmt vann i Skagerak som må kjøles ned før det blir isvinter. Holder østaværet seg unna og det ikke blir for kaldt i Moskva er det håp om en koggvennlig vinter i år igjen - den som lever får sel?

Vær syk er det noe som heter, men syklig opptatt av vær er en annen diagnose som fortjener sitt eget latinske navn! Er det noen medisinnmenn blant leserne så er her en mulighet for å skaffe seg et ettermæle ved å finne et godt Latinsk navn på denne undervurderte sykdommen. - God latin vil kanskje hjelpe enkelte torskefiskende koggfolk i deres bestrebelse på å få et napp hos NAV, overalt ellers er det jo svart HAV.

Ovenstående filosoferinger må leserene nøye seg med når båehistoriene uteblir.

God Jul og Godt nytt År

Det skjer på Skåtøy

**Vinterstengt -
Velkommen igjen i april 2019**
[sjekk hjemmeside](#)

Sakset fra KV's nettavis:

"Ny driver på Skåtøy

Det er også gledelig å meddele at Anette Rambøl tar over som leder på Skåtøy kafé. Anette er en dame med lang erfaring fra restaurantfaget, et fag hun også har fagbrev innenfor – senest har Anette jobbet for en vinimportør, og er svært kunnskapsrik også innenfor dette faget.

Vi gleder oss til å få henne på plass, og til kaféen åpner første helgen i april, opplyser Øverland".

Tor d

Huskestua

Vi, styret i Huskestua ønsker alle en riktig god jul og et godt nyttår.

Styret

Skåtøy Vel BUK. Fakkelvandring

Tradisjonen tro blir det fakkeltog fra kirka til Darefjell på nyttårsaften. **Toget går fra kirka kl 16.** Fakler selges før avmarsj. Betal kontant eller med Vipps. Oppe på Darefjell blir det en kort kulturell markering. Så går vi ned til Nina og Torkjell og varmer oss rundt bålet og drikker gløgg. Ferdig ca kl 18. Velkommen!

Terje Sødal

[Sjekk på nett? Tidligere Flaskeposter?](#) [Skole?](#)

Skåtøy Kirke

Julaften onsdag 24. desember kl. 14:

Julegudstjeneste ved Harald Monsen og organist Norunn Myre. Klokke Terje Tolner. Kirkevert Kristin Skotmyr. Offer til Kirkens nødhjelp. Båt fra byen kl. 13. Om holmane på tilsigelse.

Menighetsrådet

Lokalet - vårt eget hus. Vinter program!

Vi ønsker også denne vinteren å invitere til hyggelige middager på Lokalet og håper mange vil benytte seg av tilbudet.

Åpningstider og andre detaljer kommer senere, men hold av datoene folkens.

Påmelding til Inger Lise på tlf/[sms 901 77 628](tel) senest mandagen før.

Lørdag 12 Januar 2019 kl 1830: Øl smaking ved de lokale øl bryggerne Per Morten og Jan.

Det vil bli servert suppe etter prøvesmakingen.

Prisen er kr 300,- for øl smaking og kr 100.- for suppe.

Dere kan velge å melde dere på kun mat/ øl smaking.

Meld dere på til Inger Lise.

Ps.. det er 18 års grense denne kvelden og salg fra vanlig åpen «bardisk»

Lørdag 16 Februar 2019: Thai mat ved Jan.

Søndag 17 Mars 2019: Barnemiddag ved Trine.

Styret for Lokalet